

TBMM
HALILARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 7690
Tarih : 01.10.2024

17336

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca **Dışişleri Bakanı Hakan Fidan** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim 01.10.2024.

Nevroz UYSAL ASLAN

Şırnak Milletvekili

Botan Bölgesi olarak tanımlanan, Şırnak ve ilçelerinin bulunduğu coğrafya yıllardır kamu otoritesini elinde bulunduran, gelmiş geçmiş tüm iktidarlar tarafından bir "tehdit" olarak algılanmış doğası zaptu rapt altına alınmaya çalışılmıştır.

Devreye konan çevre yıkımı politikası sonucu termik santraller, güvenlik barajları inşa edilmiş, petrol arama faaliyetleri sonucu Cudi ve Gabar Dağı delik deşik edilmiş, kum ve kömür ocaklarıyla doğal yaşam tehlikeye sokularak çevreye onarılamaz zararlar verilmiştir.

Son olarak yıllardır dile getirilen, ayrıntılarının kamuoyu ile paylaşılmadığı Dicle Nehri üzerine kurulacak olan Cizre Barajı ve Hidroelektrik Santrali (HES) projesinin hayata geçirilmesi için çeşitli adımlar atılmıştır. Söz konusu barajın Şırnak Merkez'e bağlı Kasrik Beldesi ile Cizre ilçesinin bağlı Kurtuluş Köyü arasında inşa edileceği tarafımıza ulaşan bilgiler arasındadır. Devlet Su İşleri'nin (DSİ) inşaat alanı içinde bulunan 255 parseli acele kamulaştırıldığı, barajın yapılacağı köylerde bulunan yurttaşlara şifahen köylerini ve evlerini terk etmeleri gerektiğinin bildirildiği de ortaya çıkmıştır.

Yapılması planlanan Cizre Barajı'nın sınırları içinde kalacağı belirtilen Kasrik Boğazı, 04 Mart 2020 Tarihli ve 31058 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde "Kesin Korunacak Hassas Alan" olarak tescil edilmiştir. İlgili yönetmeliklerde Kesin Korunacak Hassas Alan şu ifadelerle: "*Bölgesel, ulusal veya dünya ölçeğinde olağanüstü ekosistemlerin, türlerin, habitat ve jeolojik jeomorfolojik özelliklerin korunduğu, genel olarak*

insan etkisi olmadan meydana gelmiş, insan faaliyetleri sonucu bozulma veya tahrip olma riski yüksek olan alanlar” tanımlanmıştır.

Kasrik Boğazı ve çevresi doğal sit alanı olmakla birlikte geçmiş M.Ö. 4000 yıllarına dayanan, Asur ve Guti İmparatorluklarının yaşadığı ve içerisinde su bentlerinin, kanalların, köprülerin ve kabartmaların bulunduğu tarihi bir bölgedir. Ayrıca çok sayıda endemik bitki türünün olduğu varlığı tehlike altında bulunan, koruma altındaki hayvanların yaşadığı bir alandır.

Öte yandan su ihtiyacını büyük bir bölümünü Dicle Nehri’nden karşılayan Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi’nde yapılacak baraj sonrası su krizinin açığa çıkacağı, Ortadoğu coğrafyasında halklar arasında büyük sorunların patlak vereceği de hesaba katılması gereken bir başka gerçekliktir.

Bu bağlamda;

- 1) Türkiye ile Irak arasında Dicle Nehri suyunun kullanımına ilişkin protokol ve anlaşma yapılmış mıdır? Bu anlaşmalar nelerdir? Varılan mutabakatlarda barajlarda tutulan su salınımı yıllık miktarı ne olacaktır?
- 2) Ilısu Barajı’ndan sonra yapılması planlanan Cizre Barajı’nın faaliyete girmesi sonucu Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi de dahil olmak üzere Irak’ın tamamında yaşanacak ve yaşanan su sorununa etkisi hesap edilmiş midir?
- 3) Cizre Barajı’nın yapılmasına dair bakanlığınızdan herhangi bir görüş alınmış mıdır?
- 4) Yapılan barajlarda tutulan suyun toprak ve tüm canlılar için hayati önemi ortada iken suyun siyasi bir araca dönüştürülerek devletlere ve halklara karşı kullanılmasına ilişkin bakanlığınızın yaklaşımı ne yöndedir? Bakanlığınız bu politikaları destekliyor mu?
- 5) Su sorunun devletler ve halklar arasında krizler çıkaracağı ortadayken Bakanlığınız barışçıl bir politika izleyecek midir?